

Befogadtatás

Koczor
Tamás

Életünk kezdete és vége, egzisztenciája és motorja a befogadtatás. Ez táplál, ez emel fel, ez ment meg. Amikor Istenről beszélünk, ez az egyik legfontosabb cselekedete, amit szeretnénk hangsúlyozni, és mindenfelé hirdetni. Isten befogadó Isten.

Szoktunk beszélni toleranciáról, arról, hogy befogadunk másokat. Ha van ilyen, akkor az nem fakadhat másból, mint abból, hogy minket is befogadnak.

A befogadtatásnak sokféle arca van. Erről mondok néhány történetet.

Még NDK volt. Egy kis, Berlin közelében levő falucskában, Lobetalban töltöttem egy hónapot. Talán még a falu elnevezés sem szabályos, mert valójában ez egy olyan hely, ahova karitatív intézmények, kórházak, otthonok sora települt, javarészt egyházi fenntartással. Kötelező nyári gyakorlatomat töltöttem. Egyedül voltam magyar. Kaptam egy faházat, de az időm nagy részét a közeli kórházban töltöttem, ahol testileg, szellemileg összetört embereket ápoltak. A betegek általában nem vagy csak alig tudtak beszélni, ez sok tekintetben megoldotta a kommunikációs problémáinkat.

Mindenki udvarias volt. Ez nagyon zavart. Az ápolófiúk, akik ott dolgoztak, sokat viccelődtek, jókat röhögtek, de velem mindig komollyá váltak, kimérten magyaráztak. Aztán később ez is oldódott, de most nem erről szeretnék mesélni. Inkább a betegekről. Sokfélék voltak ők is. Egy volt lelkész, akiről azt mondták, hét különböző nyelven tudott, most kisgyerek módjára kézen fogva csoszogott egy másik beteggel, artikulálatlan hangokat hallatva. Egy atléta fiatalember, akinek a lába guggoló helyzetben bénult meg. Úgy kellett ölben cipelni. Sokuknak a fején sajátos bukósisak volt, hogy elestükben nehegy beüssék a fejüket.

Először azt hittem, nekik mindegy, ki teszi eléjük az ételt, ki eteti, mosdatja őket. De nem így volt. Volt, aki nem fogadott el semmit tőlem, de a német munkatársamtól igen. Próbáltam kedves lenni, vicces vagy szigorú, nem használt semmi. Elkésérítő volt.

Aztán egyszer történt valami.

Vasárnaponként istentiszteleten vettünk részt. A templom tele volt kerekesszékes, nyálfolyató, gögicsélő, mozgásképtelen felnőtt emberrel. Az ápolók, így én is, köztük ültünk. Az ige hirdetés közepe felé jártunk, amikor a mellettem ülő férfire hirtelen roham tört rá. Görcsösen megmarkolta a karomat, nem is bírta elengedni. Egész teste megmerevedett, és remegett minden tagja. A gyógyszerek miatt – legalábbis nekem így mondták – ilyenkor nem bontakoztak ki teljesen a tünetek, nem harapta el a nyelvét, nem vesztette el az eszméletét, de nagyon rosszul volt. Fogalmam sem volt, mi a teendő. Hirtelen ötlettel átötlettem, főleg, hogy le ne essen a padok közé. Lassan elcsendesedett. A görcs oldódott. Rendbe jött. Elengedtem, már ült a helyén rendesen. Akkor valaki hátulról a vállamra tette a kezét. Az egyik beteg volt. Nem nézett rám, csak fogta a vállamat. A másik oldalon ülő is megsimogatta a karom. Senki nem szólt egy szót sem. Azzal befogadtak.

– Csak egyszer érijünk ki innen épségben!

A sírásók valóban féltek. Azon gondolkodtam, talán én vagyok túlzottan naiv, és nem mérem fel rendesen a veszélyeket. Mert kétségtelenül az ország egyik legkeményebb cigánytelepülésén voltunk, és most eljöttek ide vagy kétszázan közülük, de végül is engem hívtak, lelkész vagyok, ez pedig egy temetés. Nagyobb baj nem lehet.

A történet régebben kezdődött. Szomszédságunkban élt egy cigány család, sokszor szorultak segítségre. Ők tanítottak meg arra, hogy egy hosszú hosszabbítóval, melynek mindkét végére villásdugót szerelünk, át lehet vinni az egyik házból a másikba az áramot. Mivel náluk gyakran kikapcsolták, mert nem tudták kifizetni a számlát, ezért használtuk is olykor.

Jó kapcsolatunknak, melynek sokféle történetét hosszasan lehetne mesélni, egyik jele volt az, amikor a kocsmai verekedésből három cigányember csurom véresen hozzám menekült be egyik éjjel a helybeliek elől.

A gyülekezet tagjai nem nézték túl jó szemmel ezt a barátságot, de arra gondoltak, talán valami ügyes fortély ez arra, hogy minket ne raboljanak meg.

Aztán egyszer három fehéringes cigány nagyon ünnepélyesen állt meg az udvarunkon.

– Mi a szomszéd faluból jöttünk, és azt hallottuk, hogy maga minden halottat eltemet.

A bajszos férfi nagyon szomorú volt, kidevült, hogy az anyját temetné.

– Van helyi plébános, maguk katolikusok, ha az nem, itt a szomszédos pap – próbáltam betartani a hivatalos rendet.

– Mind elutasítottak, mert nem fizettünk.

Máig sem tudom, hogy ez eredetileg nem pusztán az olcsó megoldás kedvéért jött-e létre, de tény, hogy néhány nappal később ott álltam lelkészi öltözékben a temetőben, és vezettem a szertartást. Rajtam kívül csak a két rettegő sírásó nem volt cigány.

Az emberek körben ültek a fűvön. A zenészek már nem játszottak, így az én szavamon kívül csak a jajveszékés hallatszott. Volt valami mélységes szépsége ennek a gyásznak. Egészen más volt, mint amit én megszoktam. Nyoma sem volt semmiféle tartózkodásnak, még az idegen számára is érezhető volt, hogy átszötte az egészet valami elszigetelt, idegenek számára érthetetlen szokásrend. Mintha a mozdulatoknak, az időnkénti közbekiáltásoknak lett volna valami szabályossága.

Kicsit zavart, hogy a liturgia, sőt az igehirdetés is idegen volt ettől a kultúrától. Már nem emlékszem pontosan, mit is mondtam, de arra igen, hogy volt néhány mondatom, ami arról szólt, hogy én nem tartozom közéjük, idegenül állok itt, de Isten most összeköt minket abban, hogy mindnyájunknak meg kell halnunk, és mindnyájunknak kinyitja az örökélet reményességét. Ebben egyek vagyunk.

Aztán énekeltem, ők zenéltek csodásan. Amikor a sírhoz kellett menni, mindnyájan felkerekedtek, és sajátos megállásokkal végül odaértünk a kibetonozott kriptához. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem fordultak meg

gonosz gondolatok a fejemben azzal kapcsolatban, hogy vajon hogy jött létre ez a rongyázó temetés, de nem az volt a feladatomban, hogy ítélkezzek. A sírásók idegesen rakodták a malomkerék méretű koszorúkat, szerettek volna már a végére jutni. Amikor befejezték, sietve hagyták ott az egészet. Egyedül maradtam kétszáz cigány között. Most érzem igazán, mit jelent kisebbségnek lenni.

Áldó mondatokat mondtam. Aztán odaléptem, hogy kezet fogjak a nagyon szomorú bajszos emberrel. Akkor váratlan dolog történt. Nem fogadva a kézfogásomat, hirtelen megölelt. Régóta ismertem már a cigányság sorsát azon a vidéken. Mindenki mindenkit gyűlölt. Az az ölelés szerintem azelőtt és azóta is az egyetlen volt ebben a történetben. Emlékszem, akkor igazán lelkésznek éreztem magam.

* * *

A táborban volt egy Gábor nevű kisfiú. Akkortájt nagyon jól mentek ezek a Tisza-parti ifjúsági táboraink, sokszor családtagok is eljöttek, a végső létszám hetven-nyolcvan között mozgott. A hangulat is remek volt, nagyokat énekeltek, jókat beszélgettünk, és persze fürödtünk, evezünk rengeteget.

Gábor azonban nem érezte jól magát. Nagyobb testvére az idősebbekhez húzott, nem igazán volt társa, csak nemrég konfirmált. Engem valami miatt különösen nem szeretett. Talán túl szigorú voltam, vagy csak felnőtt hozzá képest. Próbáltam a közelébe kerülni, különösen, amikor éreztem a rossz hangulatát, de ez nem sikerült. Aztán később talált egy barátot, fel is oldódott a többiek között, és kezdte jobban érezni magát, de velem szemben továbbra is ellenséges volt. Tehetetlen voltam. Le is mondtam róla, éppen elég munkám volt rajta kívül is. Gábor azonban nem hagyta annyiban. Ellenszenvét engedetlenségben mutatta meg. Amikor csak módja volt, áthágta a rendet. Sok bajom volt vele.

Aztán egyszer elrontotta a gyomrát. Az ilyen táborok réme a sorozatos gyomorrontás, aggódtam is, de szerencsére nem alakult ki nagyobb baj. Gábor azonban tényleg rosszul volt. Egyszer egy vacsoránál jött rá a hányinger. Sátortábor volt ez, nem volt nagyon hova menni, lefutott a Tisza partjára. Amire utolértem, már görnyedten állt. Megfogtam a fejét, tartottam a vállát. Nem volt nehéz, vézna kisfiú volt. Hiába volt azonban minden ügyességem, így is lehányt. Hamar kijött belőle minden. Jobban volt, de nagyon szégyellte magát, hogy bepiszkolt. Próbáltam viccelődni, ezúttal sikerrel. Együtt nevtünk. Ezen a napon elfogadott engem. Később jó barátok lettünk, és értékes tagja lett a gyülekezetnek.

* * *

Szombat volt, és egy fodrászt kerestem. Nekünk, kopaszoknak tudnak nagyon bután nőni a hajszálak a fejünkön. Én amellet döntöttem, hogy a maradék keveset egészen rövidre vágatom. Azon a napon viszont hiába kerestem egy nyitva tartó üzletet. Szombat volt.

Aztán a körúton – magam sem hittem a szememnek – mégis találtam egyet. Egészen kis bolt volt. Ahogy beléptem, meglepett, mennyien vannak benne mégis. Viszont a bent levők, voltak vagy húszan, mind feketék kivétel nélkül, és mindegyiknek hatalmas a haja. Nagy örömben ugyanis, hogy találtam egy nyitva tartó üzletet, nem olvastam el, hogy ez főleg raszta frizurára szakosodott. A négerek, általában férfiak, szép sorban ültek, vártak a sorukra. A fodrász egy bonyolult hajkoronán fáradozott. Ahogy kérdőn rám nézett, némi megvetést véltem átsuhanni az arcán.

– Csak le kellene tolni?

Hálás voltam, hogy nem nekem kellett elmondanom itt, hogy mit szeretnék.

- Igen – nyögtem ki nehezen.
- Menjen oda be, ott majd megcsinálják.

A helyiség belsejében két másik fodrászszék állt, de csak egy ember dolgozott. Ott is várahoztak heten-nyolcan. Amikor a fodrász megtudta, mi a problémám, végignézett a soron, majd rábökött egy fekete fiatalemberre.

- Majd ő megcsinálja.

Azt hittem, viccel. Már mint hogy a vendégek közül egy lenne, aki megnyír? Bután nézhettem, mert elnevette magát.

- Ne féljen, jól csinálja.

A fekete fiú hozzávetőleg három fejjel volt magasabb nálam, rendkívül sovány, hatalmas fehér fogakkal, és persze raszta frizurával. Egy szót sem tudott magyarul. Viszont nagy ügybuzgalommal készült a feladatra.

Az üres székbe telepedtem bele némi aggodalommal, de túl sok vesztenivalóm eleve sem volt.

A nyurga fiú tényleg ügyes fodrásznak bizonyult. Valószínűleg nem először csinálta, otthonosan mozgott kezében a nyírógép. A többiek széles vigyorral, kisebb kaján megjegyzésekkel követték a mutatót. Tényleg az volt, mert a legény körbe-körbe táncolt körülöttem, hogy mindenhol teljes legyen a tarolás. Utána ugyanezt tette a tükörrel, mondván hogy nézem meg, mit művelt velem. A mű az adott lehetőségeken belül kétségtelenül tökéletes volt.

Az egész nem tartott tovább tíz percnél, mégis átragadt rám vidámságuk. Ha a tükör nem lett volna, azt hihettem volna, hogy magam is néger vagyok raszta frizurával. A befogadtatás egészen képtelen illúziókra képes.

Fizettem. A fekete fiú meghajolt, és kezét fogott velem. A többiek nevettek.

Kiléptem a napsütéses körútra. Vigyorogva és teljesen kopaszon.

A befogadtatásnak sokféle arca van. Amikor úgy érzem, jót teszek, amikor befogadok másokat, amikor mindez gőgöm, önistenitésem jól felhasználható eszköze lesz, eszembe jutnak ezek a történetek, és még sok ehhez hasonló. Amikor engem fogadtak el, fogadtak be. Ezek Isten köznapi csodái. Benne magát mutatta meg nekem, hiszen ezt teszi ő is folyton.

Koczor Tamás 1959-ben született. Lelkési szolgálatát Pilisen, Pécsen és Gyónon végezte. Jelenleg a Budapest-Ferencvárosi Evangélikus Egyházközség lelkésze és a Deák Téri Evangélikus Gimnázium iskolalelkésze.